

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2021

Pudasjärven kaupunginvaltuustolle

1. TARKASTUSTOIMI

Tarkastustoiminta käsittää kunnan hallinnon ja talouden valvonnan. Ulkoinen ja sisäinen valvonta yhdessä muodostavat valvontajärjestelmän. Ulkoisesta valvonnasta vastaavat tarkastuslautakunta ja tilintarkastaja. Sisäisen valvonnan järjestämistä varten kaupunginhallitus on antanut sisäisen valvonnan ohjeet päätöksellään päävastuualueiden ja toiminta-alojen noudatettavaksi.

Tarkastuslautakunnan tehtävistä säädetään kuntalain 121 §:ssä.

Kuntalain mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on:

- 1) valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;
- 2) arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;
- 3) arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää;
- 4) huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;
- 5) valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi;
- 6) valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Kunnanhallitus voi poiketa tarkastuslautakunnan esityksestä lautakuntaa koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi ja talousarvioksi kunnan hallintosäännön ja talousarvioesityksen yhteensovittamiseen liittyvästä perustellusta syystä.

Tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Lautakunta voi antaa valtuustolle muitakin tarpeellisia pitämiään selvityksiä arvioinnin tuloksista.

84 § Sidonnaisuuksien ilmoittaminen

Tämän pykälän 2 momentissa tarkoitettuna kunnan luottamushenkilön ja viranhaltijan on tehtävä sidonnaisuusilmoitus johtotehtävistään sekä luottamustoimistaan elinkeinotoimintaa harjoittavissa yrityksissä ja muissa yhteisöissä, merkittävästä varallisuudestaan sekä muistakin sidonnaisuuksista, joilla voi olla merkitystä luottamus- ja virkatehtävien hoitamisessa.

Velvollisuus ilmoittaa sidonnaisuuksista koskee kunnanhallituksen ja maankäyttö- ja rakennuslaissa (132/1999) tarkoitettuja tehtäviä hoitavan toimielimen jäseniä, valtuuston ja lautakunnan puheenjohtajaa ja varapuheenjohtajia, kunnanjohtajaa, pormestaria ja apulaispormestaria sekä kunnanhallituksen ja lautakunnan esittelijää. Ilmoitus on tehtävä kahden kuukauden kuluessa siitä, kun henkilö on tehtävänsä valittu. Henkilön on myös ilmoitettava viivytyksettä sidonnaisuuksissa tapahtuneet muutokset.

Sidonnaisuusilmoitus tehdään tarkastuslautakunnalle, joka valvoo ilmoitusvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuuston tiedoksi. Tarkastuslautakunta voi tarvittaessa kehottaa ilmoitusvelvollista tekemään uuden ilmoituksen tai täydentämään jo tehtyä ilmoitusta.

Kunnan on pidettävä sidonnaisuuksista rekisteriä yleisessä tietoverkossa, jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu. Ilmoitusvelvollisuuden piiriin kuuluvan luottamustoimen tai tehtävän päättyessä henkilöä koskevat tiedot on poistettava rekisteristä ja tietoverkosta.

2. TARKASTUSLAUTAKUNTA

Pudasjärven kaupunginvaltuuston toimikaudekseen 2017-2021 valitsema tarkastuslautakunta:

jäsen

henkilökohtainen varajäsen

Heikkilä Juha, puheenjohtaja	Törmänen Pekka
Ikonen Eija	Soronen Paula
Vähäkuopus Timo	Koivukangas Jouni
Vainio Taina varapj	Pankinaho Sirkka
Koivula Marko	Juusola Kimmo
Ekdahl Aune	Kosamo Henna
Pudasjärven kaupunginvaltuuston toimikaudekseen 1.8.2021-31.5.2025 valitsema tarkastuslautakunta:	
Heikkilä Juha, puheenjohtaja	Kortetjärvi Paavo
Vengasaho Jouni, varapuheenjohtaja	Luokkanen Anna-Mari
Kuukasjärvi Tuula	Pohjanvesi Päivi
Virtanen Katri	Kinnunen Pekka
Erkkilä Heikki, 1.1.2022 Urpo Paavola	Soronen Paula
Pankinaho Sirkka	Riepula Ismo

Esteellisyyksien toteaminen

Tarkastuslautakunta on käsitellyt tarkastuslautakunnan jäsenten esteellisyyssasiaa kokouksessaan 1.9.2021 § 55 ja todennut, että tarkastuslautakunnan jäsenen on perusteltua ilmoittaa tiedossaan olevat ns. pysyvät esteellisyydet tässä vaiheessa. Mahdollisista asiakohtaisista esteellisyyksistä lautakunnan jäsenen tulee ilmoittaa välittömästi sellaisen ilmetessä.

Lautakunnan kokouksissa ovat vierailleet henkilöstöpäällikkö Heli Huhtamäki, hankintapäällikkö Jouni Piri, hallintojohtaja Seija Turpeinen (2), tekninen johtaja Janne Karhu, kiinteistöpäällikkö Perttu Granlund, Pudasjärven Kehitys Oy:n toimitusjohtaja Riikka Tuomivaara, opetus- ja sivistysjohtaja Juha Holappa.

Tilintarkastusyhteisönä on toiminut KPMG Oy ja vastuunalaisena tilintarkastajana JHT, KHT Katri Hokkanen.

3. TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

Tahtotila: Pudasjärvi on aito luonnonläheinen kyliensä kaupunki, joka perustaa menestyksensä omiin vahvuuksiinsa.

Strategiset tavoitteet vuodelle 2021

3.1 Kuntalaisten osallisuuden lisääminen

Koronaepidemian vaikutuksesta lähitapaamisia ei juurikaan voitu järjestää, mutta Yhteisöllisyysohjelma hyväksyttiin 18.2.2021. Keskeisenä tavoitteena on vuoropuhelun lisääminen osana päätöksentekoprosesseja. Tämä tehdään ottamalla kuntalaiset ja paikalliset yhteisöt mukaan Pudasjärven kehittämiseen. Ohjelman valmisteluun ovat osallistuneet järjestöyhdyshenkilön lisäksi kaikki kolme valiokuntaa. Osallisuutta on toteutettu kuntastrategian päivityksessä, lukuisissa valtuustoseminaareissa, valiokuntien ja neuvostojen kuulemisissa.

Toisaalta yhden valiokunnan lakkauttaminen sopeuttamisohjelman seurauksena on rajannut osallisuutta.

3.2 Kuntastrategian päivitys

17.6.2021 hyväksyttiin valtuustossa kuntastrategian päivitys. Strategian sisältöä on työstetty valtuustoseminaareissa syksyn aikana. Yhteistyötä yrittäjien kanssa on lisätty ja yrittäjiä on kuultu kuntastrategian valmistelussa.

3.3 Toiminnan ja talouden vakaus

Joulukuussa 2020 hyväksytty sopeuttamisohjelmassa asetettiin säästötavoitteeksi 2,5 milj. € sopeutusvaikutus vuoteen 2023 mennessä. Vuoden 2021 tavoitteena oli 1,7 milj. € tavoite, joka koostuu 550 000 €:n verotulojen lisäyksestä sekä menojen vähentymisestä ja maksu tulojen lisäämisestä 1,166 milj. €.

Yhteenvetona vuoden 2021 tavoitteen toteutumasta ei ole tarkastuslautakunnan käytävissä.

Uuden kuntastrategian tavoitteet otettiin käyttöön uuden valtuuston aloittaessa toimintansa elokuussa 2021.

Tavoitteen saavuttamiseksi strategisiksi menestystekijöiksi vuosille 2022–2030 on kiteytetty seuraavasti:

Asukaslähtöiset ja monipaikkaisuutta tukevat palvelut

- Palvelemme asukkaat oikea-aikaisesti ja tukien kaikkien ikäryhmien yksilöllistä ja kokonaisvaltaista hyvinvoinnin edistämistä.
- Panostamme ennaltaehkäiseviin palveluihin kaikissa ikäryhmissä.
- Palveluiden tuottamisessa ja kehittämisessä lähtökohtinamme ovat asiakaslähtöisyys, osallisuus ja ihmisten arjen kokonaisvaltainen toimivuus.
- Tarjoamme monipuolisia asumismuotoja sekä asumisen laatua.
- Kehitämme liikenneväyliä ja kevyenliikenteen ratkaisuja saavutettavuuden ja hyvinvoinnin lisäämiseksi sekä kestävien liikennratkaisujen muodostamiseksi.

Elinvoimaiset kylät

- Pudasjärvi on kylämyönteisyyden edelläkävijä ja ymmärtää kylien merkityksen laajassa pitäjässä.
- Olemme houkutteleva monipaikkaisen asumisen kohde, jossa yhteydet ja palvelut toimivat.
- Elinvoimaiset kylät ja uudet liiketoimintamallit pohjautuvat paikallisiin vahvuuksiin ja perinteisiin.
- Kaupunki tukee kylien omaehtoista yhteisöllistä toimintaa ja rakentaa kumppanuuksia kylien kanssa.
- Maankäytön suunnittelulla ja kaavoituksella edistämme asumisen ja yrittämisen mahdollisuuksia kylillä

Ketterä kuntakonserni

- Noudatamme aktiivista omistajapolitiikkaa, jolla ohjataan omistusta ennalta sovittujen tavoitteiden mukaisesti, seurataan niiden toteutumista ja puututaan poikkeamiin.

- Perustamme konsernijohtamisen suunnitelmallisuuteen, jossa konsernin jäsenille muodostuu yhteinen näkemys ja tavoite kuntakonsernin monipuolisesta palvelutuotannosta.
- Kestävällä kuntataloudella luomme pohjan laadukkaille ja asukaslähtöisille palveluille. Kaupunkikonsernin pitkäjänteisen toimintamme perusta on ennakkoiva ja kustannustietoinen talouden suunnittelu ja päätöksenteko.
- Noudatamme hyvää yrittäjälähtöistä paikallisuuden huomioivaa hankintapolitiikkaa sekä varaamme siihen riittävät resurssit ja ammattitaidon.
- Noudatamme vastuullisen työnantajan periaatteita ja linjauksia.
- Henkilöstöpoliittiset strategiset linjauksemme tukevat organisaation päivittäistä työtä. Kaupungin luottamushenkilöt tukevat työyhteisömmä hyvinvointia
- Uskomme kaupungin tulevaisuuteen ja emme pelkää uudistamista. Tulevaisuuden kaupungin teemme yhdessä päättäjien, kuntalaisten ja kaupungin työntekijöiden kanssa. Yhteistyö perustuu rakentavaan vuorovaikutukseen, vahvaan osaamiseen, osallistamiseen sekä yhteisöllisyyteen.
- Palveluja tuotamme osaavalla, sitoutuneella ja motivoituneella henkilöstöllä. Henkilöstömmä arvioi palvelujen onnistumista säännöllisesti ja kehitämme palveluja asukaspalautteeseen perustuen. Kehittäminen on keskeinen osa perustehtäväämmä.
- Parannamme tuottavuutta ihmislähtöisellä, valmentavalla ja selkeällä johtamisella. Tuemme innostavalla ja kannustavalla johtamisella henkilöstön mahdollisuuksia kehittää itseään, omaa työtään, työyhteisöä ja työprosesseja.
- Mahdollistamme uudella teknologialla sähköiset palvelut, töiden uudelleen organisoinnin ja uusien tuottavampien toimintatapojen käyttöönoton.
- Työyhteisöhaasteisiin puututaan heti. Työhyvinvointi nähdään oikeudenmukaisen, tasa-arvoisen ja johdonmukaisen henkilöstöjohtamisen tuloksena, mikä tarkoittaa aktiivisen välittämisen toimintamallin toimenpiteiden kattavaa ja oikea-aikaista käyttöönottoa.
- Huolehdimme, että kaupungin palkkaus on jatkossakin kilpailukykyinen. Palkkaus ja palkitseminen tukevat johtamistamme ja toimintamme tuloksellisuutta.
- Työntekijöidemme osaamisen kehittäminen perustuu työyksikön osaamistarpeisiin ja tavoitekeskusteluissa sovittuihin kehittämiskohteisiin. Osaamisen kehittämistemme on suunnitelmallista ja hyvin johdettua sekä perustuu tunnistettuihin nykyisiin ja tulevaisuuden osaamistarpeisiin.

Moderni puuteollisuus ja uusiutuva energia

- Olemme kuntana julkisen hirsirakentamisen edelläkävijä ja sen imagohyöty osataan käyttää kuntalaisten parhaaksi.
- Hyödynnämme modernin puurakentamisen ja puutuotteiden monipuolisia mahdollisuuksia hirsirakentamisen kulttuuriperintöä kunnioittaen.
- Alueellemme sijoittuu uusia toimijoita, osaamista ja liiketoimintaa. Toisiaan tukeva puunjalostuksen verkosto luo vetovoimaa.

- Pitkjänteinen korkeakoulu- ja oppilaitosyhteistyömme tutkimuksessa, puu- tuoteteollisuuden kehitystoiminnassa ja koulutuksessa tuottaa tulosta. Kaa- voituksella edistämme ja ohjaamme hirsi- ja puurakennusalueiden kehittä- mistä. Luomme mahdollisuuksia uusiutuvaan energiatuotantoon. Alueen tar- vitsema energia tuotetaan paikallisesti ja kestävästi

Elämyksellinen luontomatkailu ja monipuolinen elinkeinorakenne

- Lisäämme mahdollisuuksia kehittää elämyksellistä luontomatkailua omatoi- misesti ja yritysten tarjoamin palveluin.
- Tavoitteemme on vaikuttaa siihen, että matkailussa toteutetaan kestävä ke- hityksen periaatteita.
- Mahdollistamme verkostoitumisen, hankkeiden ja yhteistyön avulla liiketoi- mintaa.
- Edistämme nuorten yrittäjyyttä.
- Huomioimme paikallisuuden hankinnoissa ja yrityslähtöisyyden päätöksen- teossa.
- Mahdollistamme kestävään moderniin teknologiaan perustuvaa luonnonva- rojen hyödyntämistä.
- Saamme kansainvälisyydestä kasvuvoimaa.
- Liikenneverkoston ylläpito ja kehittäminen on alueemme elinvoiman edelly- tys

Arvot määrittelevät ne keskeiset ja merkitykselliset tekijät, jotka ohjaavat kaikkea pää- töksentekoa ja joihin tärkeät linjaukset aina nojautuvat

Strategiset tavoitteiden toteutuminen 2017 - 2021

Asukasluvun väheneminen jatkui vuonna 2021 (-102), syntyvyys oli 65 lasta v. 2021 (49 lasta v. 2020). Asukasluvun ollessa 7678. Pudasjärven väestöstä asuu noin puo- let Kurenalan taajamassa ja välittömässä läheisyydessä, muu väestö on jakaantunut kohtalaisen tasaisesti kaupungin alueelle. Uusia omakotitalojen rakennuslupia on myönnetty 7 kpl ja rakennuslupia vapaa-ajan asuntojen rakentamiseen myönnettiin 85 kpl, joista suurin osa Syötteen alueelle.

Työpaikkatilasto on v:lta 2019, jonka mukaan työpaikat ovat vähentyneet 52:lla. Kui- tenkin avoimia työpaikkoja oli 2021 65. Työttömien työnhakijoiden määrä on vähenty- nyt 22:lla ollen 404. Pudasjärven työttömyysaste vuoden 2021 lopussa oli 13,9 % (vuonna 2020 14,4 %). Työpaikkojen määrä on lisääntynyt voimakkaimmin majoitus- ja ravitsemistoiminnassa, kuljetuspalveluissa sekä koulutuksessa.

Pudasjärven yhtenä strategisena tavoitteena on tarjota parhaat lapsiperheiden palvelut. Päivähoitotilat ovat ajanmukaiset ja terveet. Varhaiskasvatusta on pystytty tarjoamaan kaikille halukkaille perheille. Sivukylille, Sarakylään ja Syötteelle on perustettu ryhmäperhepäiväkoti. Touhulan päiväkodin toiminta siirtyi syyskuun alussa 2021 Pudasjärven kaupungille, jolloin myös palvelusetelin käyttö loppui.

Hallintotoiminta

Hallintotoimen kustannukset ovat 7 % kaupungin budjetista, mihin sisältyvät mm. yleishallinto ja elinkeinoelämän edistäminen. Hallintotoimen kustannukset ovat laskeutuneet edellisestä vuodesta, talousarvio on kuitenkin ylittynyt 64 014 €. Toimintakuluihin sisältyy kehittämisrahastosta katettuja kustannuksia 303 684 €. Valtuusto on kokoontunut 8 kertaa ja käsitellyt 86 asiaa ja valtuustoseminaareja oli 10. Kaupunginhallitus on pitänyt 22 kokousta ja käsitellyt 457 asiakohtaa.

Hyvinvointivaliokunta on kokoontunut 9 kertaa, käsittelyssä 57 asiaa, elinympäristövaliokunta 4 kertaa ja käsitellyt 21 asiaa sekä Yhteisöllisyysvaliokunta 5 kertaa ja käsitellyt 30 asiaa. Toiminta päättyi 31.7.2021.

Yhteisövaliokunta aloitti 1.8.2021 ja kokoontui 6 kertaa ja käsitteli 41 asiaa.

Viranomaislautakunta kokoontui 10 kertaa ja asioita oli 92. Tarkastuslautakunta kokoontui 18 kertaa ja asioita käsiteltiin 132.

Kunnan yhteistyötoiminta

Kunnan yhteistoiminta-alue jakaantuu kuuteen tulosyksikköön: Kuntayhteistyö, Oulunkaaren yhteistoiminta-alue, Oulunkaaren kuntapalvelutoimisto, Maaseutu-toimi, Oulunkaaren ympäristöpalvelut ja Oulu-Koillismaan pelastusliikelaitos. Kunnan yhteistyötoiminnan kulut olivat 5008 €/asukas (5 050 € v. 2020)

Oulunkaaren yhteistoiminta-alueen toimintakate oli talousarviossa -36 038 297 euroa ja toteutuma 36 114 641 milj. euroa (sisältää lisämäärärahan 585 000 €.) Yhteensä SOTE-palveluista maksettiin 4 704 €/as (v.2020 4 716 €/as). Valtuuston hyväksymä lisämääräraha 585 000 € riitti kattamaan toteutuneet kustannukset.

Koko kuntayhtymän alueella tilinpäätös vuodelta 2021 oli ylijäämäinen 1,6 milj. euroa. Oulunkaaren kuntayhtymän tuottamien palveluiden kustannukset ovat nousseet 3 % vuonna 2021.

Pudasjärven osuus edellä mainituista kustannuksista toteutui seuraavasti: soten hallinto ja hankkeet 18 559 €; perhepalvelut 7,7 milj. euroa; terveyspalvelut 7,3 milj. euroa, vanhuspalvelut 9,4 milj. euroa; erikoissairaanhoido 11,1 milj. euroa. Lisämaksua kertyi yhteensä 42 273 €. Monikulttuuristen palvelujen kustannuspaikalle kohdennettiin 23 360 €.

Palvelurakenteen tarkastelussa on syytä ottaa huomioon kaupungin koko ja pitkät etäisyydet. Tarkastuslautakunnan edellyttää, että Hyvinvointialueelle siirtymäaikana palveluiden laadusta ja järjestämisestä pidetään edelleen kiinni.

Pudasjärven kaupungin ja OSAOn välisen yhteistyösopimuksen perusteella Pudasjärven kaupungin 2021 lopulliseksi maksusuudeksi vahvistettiin 311 975 €. Alijäämää ei tullut maksettavaksi toimintavuodelta 2020 eikä vuoden 2021 osalta osattu varautua yhteistyösopimuksen mukaiseen alijäämän kattamiseen. Ammatillinen koulutus on kuitenkin tärkeää säilyttää paikkakunnalla. Sopimuksen mukaan kaupunki on sitoutunut kattamaan mahdollisen alijäämän, mihin on talousarviossa syytä varautua.

Oulun kaupungin järjestämä maaseututoimi on toiminut hyvin. Alkutuotannon työpaikkojen osuus alueella on vähentynyt vuosi vuodelta.

Muhoksen kunnan järjestämät lomituspalvelut:

Lomituspäivien lukumäärä: 2 789,23 (3 328)

Tilojen lukumäärä: 38 kpl (42)

Lomituspäiviä käyttäneet yrittäjät: 54 kpl (60)

Lomittajien lukumäärä: 11 kpl (10), alle 5 kpl (5-10) määräaikaista tuntilaisia ja lisäksi joitain perheenjäsenlomittajia. Kun tarvittaessa töihin kutsuttujen lomittajien määrä on vähentynyt reilusti, on se aiheuttanut ongelmia äkillisten sijaisapujen järjestämisessä. Pudasjärven kunta tuki maksullista lomitusta 10 €/tunti. Tällä on suuri vaikutus lomittajien työllistymisessä ja yrittäjien jaksamisessa.

Tilakäynti on tehty vuonna 2021 15 tilalle.

Pudasjärvi on isäntäkuntana ympäristö- ja eläinlääkintäpalveluissa. Vuoden 2021 Oulunkaaren ympäristöpalveluissa työskenteli 19 henkilöä. Lupaprosessit etenevät nopeasti, mutta suunnitelmallinen valvonnan ja näytteenottojen toteuma oli noin 50 %, mitä voidaan pitää vaatimattomana. Poikkeuksena on talousveden valvonta, jossa suunnitellut tarkastukset toteutuivat erinomaisesti. Resurssipula vaikutti tarkastusten toteutumiseen.

Eläinlääkintäresurssit ovat riittävät. Eläinlääkärin vastaanotto- ja tilakäynnit ovat laskeneet 4 prosenttia. Virka-aikaiset käynnit nousivat merkittävästi mutta päivystyskäynnit laskivat. Palvelujen saatavuuden katsotaan olevan hyvällä ja laadun olevan kiitettävällä tasolla.

Oulunkaaren Ympäristölautakunta on kokoontunut 10 kertaa (vuonna 2020 11) ja käsitellyt 74 (104) asiaa. Strategiset tavoitteet eivät ole toteutuneet täysin resurssipulan takia. Lupien käsittelyajat ovat lyhentyneet.

Elinkeinojen kehittäminen ja työllisyys

Elinkeinojen edistämisestä vastaa Pudasjärven Kehitys Oy, jonka päätehtävät ovat yrityskehitys, toimintaympäristön kehitys ja aluemarkkinointi. Painopistealueiksi on valittu jalostava puuteollisuus, elämyksellinen luontomatkailu sekä uusiutuva energia.

Elinkeinojen edistämiseen on Pudasjärvellä panostettu voimakkaasti toteuttamalla matkailun Master Plan ja investointisuunnitelma-hanke. Suunnitelma vahvistaa alueen yhtenäistä kehittämistä ja antaa pohjan tuleville investoinneille.

Työllisyyspalveluihin menee 149 euroa/asukas, yhteensä 1,15 M€. Toiminta käsittää Karhupajan, kaupungin oman työllistämisen, kuntouttavan työtoiminnan, Vahvaksi-osatyökykyisten työllistäminen- hankkeen, Likistä Digiä-hankeen, JobBoost-mahdollisuuksien pohjoinen-hanke, Kohota-hanke ja Flat rate työllisyyspalvelut.

Ryhmätyöllistämisen mallissa on kerrottu kaupungin tavoitteista:

- uusia keinoja edistää työllisyyttä ja kuntalaisten yhdenvertaisuutta
- vähemmän huono-osaisuutta ja enemmän osallisuutta
- taloudellisia säästöjä

Ryhmätyöllistämisen tuen kokonaismäärä on 100 000 euroa, josta kaupungin työllistämisen kustannuspaikalta katettiin 47 500 euroa ja kehittämisrahastosta 52 500 €. koululaisten ja nuorten kesätyöllistäminen 19 323 euroa katetaan kokonaisuudessaan kehittämisrahastosta.

JobBoost- hanke (ESR) ajalle 1.9.2021-31.8.2023 kuntaosuuden toteuma vuodelle 2021 oli 3 337 euroa, joka katettiin kehittämisrahastosta.

Työllisyyspalveluiden strategiset tavoitteet:

- hankinnoilla työllistäminen
 - työllistämistoimenpiteiden kehittäminen
 - työllisyyspalvelujen kehittäminen asiakaslähtöisesti
- tavoitteet on saavutettu.

Näistä työllisyys Hankkeista huolimatta työmarkkinatuen kuntaosuus on noussut talousarviosta 250 000 euroa lähes 468 150 euroon. Korona ja uusi tietosuojalaki ovat hankaloittaneet työllisyyden hoitoa ja lisänneet ns. ”sakkomaksujen osuutta”.

Sivistys- ja hyvinvointitoiminta

Sivistys- ja hyvinvointitoiminnan kustannukset olivat vuonna 2021 kaupungin budjetista 26 %, toteuma 17,8 M€. Lisätalousarviosta 396 000 €, huolimatta ylitystä oli 880 000 €. Hankkeista johtuvia palkka kustannuksia vuodelta 2020 on siirtynyt 460 000 € vuodelle 2021. Henkilöstön resurssien vähäisyydestä johtuen hankerahoituksia on jäänyt hakematta.

Toiminta-alueen kulut olivat 2 318 €/asukas, josta koulutuspalvelut 1 635 €/asukas, vapaa-aikapalvelut 305 €/asukas, varhaiskasvatuspalvelut 379 €/asukas.

Perhepäivähoidossa hoitopäiviä oli 9 128 (7791 v.2020) ja päiväkotihoidossa 19 161 (13 918 v.2020), lapsia oli varhaiskasvatuksen piirissä 230 lasta. Palveluseteli otettiin käyttöön 2019 ja vuonna 2021 hoitopäiviä kertyi 5 652 (8 440 v.2020), palvelusetelin käyttö loppui 31.08.2021. Yhteensä hoitopäiviä kertyi 33 941 (30 149 v.2020). Varhaiskasvatuksen kustannukset olivat 12 640 €/lapsi (12 495 €/lapsi vuonna 2020).

Koulukuljetusten piirissä oli yhteensä 467 oppilasta. Perusopetuksessa oppilaiden määrä 826 oppilasta (841 oppilasta v. 2020), lukiolaisten lukumäärä on 112 opiskelijaa (122).

Pudasjärvellä panostetaan esi- ja perusopetukseen 12 644 €/oppilas (11 146 €/oppilas v.2020) ja lukiossa 9 148 €/oppilas, (8 049 €/oppilas v.2020). Perusopetuksen ja lukion oppilaskohtaiset menot ovat kasvaneet. Kaikkiaan koulutuspalveluihin meni 1 635 €/asukas (v.2020 / 1493 €/as.)

Oppimisympäristöt ovat hyvät ja ajantasaiset.

Kansalaisopiston toiminta on hiljentynyt edelliseen vuoteen verrattuna korona pandemiasta johtuen, henkilöstön määrä laski 20 henkilöön (78). Tulevaisuudessa täytyy ottaa huomioon, että kansalaisopiston valtionosuudet perustuvat opetustuntien määrään. Hallinnollisten kulujen määrä on suhteessa kasvanut. Koulutustarjontaa tulee kehittää jatkossa, koska opetustunteihin saadaan kuitenkin merkittävästi valtionosuuksia.

Kirjaston, museon ja kulttuurin toiminta on ollut hyvin haasteellista koronan vuoksi.

Vapaa-aikapalvelujen tuottamiseen käytettiin v 2021 304 €/asukas (v.2020 340 €/asukas). Korona on vähentänyt merkittävästi vapaa-aikapalveluiden käyttöä ja kävijämääriä, lukuun ottamatta kirjastoa ja nuorisotiloja. Nuorisopalveluiden käyttö on kuitenkin ilahduttavasti lisääntynyt edellisestä vuodesta.

Liikuntapaikat siirtyivät vuoden 2021 lopussa teknisen toimen alaisuuteen.

Toiminta-alue ylitti talousarvioon varatun määrärahan, ylitys oli 880 048 € (ylitys v.2020 282 062 €). Kustannusten nousu johtuu budjetoimattomista henkilöstökuluista, asiakaspalveluiden ostojen ennakoimattomista kustannusten lisäyksistä (korona, kuljetusten kustannukset, Touhulan toiminnan ja henkilökunnan siirtyminen kaupungin palvelukseen ja kahden ryhmäperhepäiväkodin perustaminen).

Strategisista tavoitteista henkilöstön työhyvinvointi ja urakehityksen tukeminen on saavutettu. Muut strategiset tavoitteet ovat työn alla.

Tekninen- ja ympäristötoiminta

Toiminta-alue muodostuu seuraavista osa-alueista: Liikenneväylät, ruokapalvelut, kuntateknikka (liikelaitokset), rakennusvalvonta ja korjausneuvonta, maankäyttö ja kaavoitus sekä tilapalvelut ja hallinto- ja tukipalvelut.

Toiminta-alueen tehtävänä on huolehtia kuntaorganisaatiolle ja kuntalaisille tekniset palvelut sekä vastata maankäytöstä huomioiden ekologisesti kestävä kehitys. Toiminta-alue ylläpitää ja kehittää elinympäristön viihtyvyyttä, terveellisyyttä, toiminnallisuutta ja turvallisuutta edistään hyvää rakentamistapaa ja ympäristösuojausta. Teknisessä toimessa on päivitetty kiinteistöohjelma ja toimintamalli sen toteuttamisen seuraamiseksi.

Rakentaminen Pudasjärven alueella pysyi pirteänä myös vuonna 2021. Erinäisiä lupia myönnettiin vuonna 2021 noin 350 (307) kappaletta, joista omakotitalojen rakennuslupia oli 6 (4) kappaletta, yksi paritalo ja loma-asuntojen huoneistoja 90–100 (35) kpl. Rakentaminen vapaa-asuntojen osalta oli ennätyksellinen vuonna 2021. Pudasjärven kaupungin ja Taivalkosken kunnan rakennusvalvonnan yhteistyö jatkuu edelleen.

Jätehuollon piirissä on 96 % talouksista, joka on erinomainen saavutus (Kiertokaaren aloittaessa n. 40 %). Tarkastuslautakunnan arvion mukaan keräys toimii nyt erinomaisesti.

Teiden kunnostustarve on kasvanut edelleen edellisestä vuodesta. Tarkastuslautakunta paheksuu Ely -keskuksen ylläpitämien teiden kuntoa ja vaatii ehdottomasti parempaa kunnostusta. Yksityisteiden tiekuntien perustamisesta on ohjeistettu ja kannustettu osakkaita perustamaan niitä. Yksityistiet, joita käytetään säännöllisesti läpikulkuteinä, tulee saada osaltaan myös kaupungin kustannettaviksi.

Ruokapalvelut on toteutunut alle talousarvion. Ruokahävikkiä ja laskutusprosessia on pyritty helpottamaan sähköisen tuotannonohjausjärjestelmän käyttöönotolla. Paikallislähiroukatavoitteet ovat jääneet tavoitteesta heikon tarjonnan takia.

Henkilöstömenot ovat kasvaneet 127 000 € talousarvioon nähden. Keskeisiin tehtäviin on tullut henkilöstömuutoksia ja tehtäväkuvien muutoksia. Koronan vaikutus on lisännyt kuluja kylmäkuljetuskaluston vuokrauksen takia 2021. Lisäksi tarkastuslautakunta 2020 on kehottanut henkilökunnan ruokailujen maksatusjärjestelmän reaaliaikaistamista. Asiaan on reagoitu, mutta asia on vielä kesken.

Teknisen ja ympäristötoimen toimintakate on - 551 386 € vuodelta 2021. Toimintakuluihin sisältyi kehittämisrahastosta katettavia kustannuksia 48 127 €.

Teknisen toimen jatkuvana rasitteena on suuri kiinteistömassa ja sen aiheuttamat kustannukset. Rakennusten alaskirjauksien tarve kasvaa edelleen, koska viime vuosina niitä ei ole voitu tehdä huonon taloustilanteen vuoksi. Rimminkankaan alaskirjauksia on tehty tarkasteluvuonna 2,5 milj. €.

Strategisista tavoitteita on neljä, joista osa on valmiina ja osa työn alla. Strategisesti tärkeä kiinteistöohjelman päivittäminen on valmis.

4. TALOUDEN ARVIOINTI

Kunta

Valtuusto on hyväksynyt 2017 Pudasjärven kaupungin toiminnan kehittämisohjelman vuosille 2018–2021. Kaupunginhallitus linjasi tuloveroprosentin käsittelyn yhteydessä 9.10.2018 § 293, että toiminnan kehittämisohjelman päivityksenvalmistelu aloitetaan.

Vuoden 2021 talousarvion suunnitteluun vaikuttivat 11.8. 2020 tehdyt alustavat talousarviolinjaukset ja samalla kaupunginhallitus päätti talouden sopeutusohjelman laatimisesta 500 000 € säästötavoitteella. 25.8.2020 kaupunginhallitus hyväksyi vuoden 2021 talousarvion ja raamin jakamisesta toiminta-alueille. Käsittelyn yhteydessä todettiin, että toiminnan kehittämisohjelman päivitys ei ole riittävä tässä tilanteessa, vaan tarvitaan laajempaa talouden tarkastelua. 12.10.2020 talouden sopeuttamishjelmaa esiteltiin valtuustoseminaarissa ja edelleen valmista ohjelmaa 16.11.2020. Valtuusto hyväksyi talouden sopeuttamishjelman 10.12.2020. Kokonaistavoite vuosille 2021–2023 on 2,5 milj. €.

Sopeutusohjelma koostuu toimintakatteeseen vaikuttavista keinoista sekä verotulojen lisäyksestä. Talouden säästötavoitteet eivät ole toteutuneet täysimääräisesti.

Valtuuston hyväksymä talousarvion 2021 toimintakate (ulkoinen/sisäinen) on -58 766 044 euroa. Muutetun talousarvion mukainen toimintakate on -59 747 044 euroa. Käyttötalouden toimintakate muodostui -60 523 795 euron suuruiseksi. Käyttötalouden toimintakate ylitti talousarvion 776 751 eurolla. Koronasta aiheutui lisämenoja 1,5 milj. euroa.

Koko kaupungin osalta valtuuston hyväksymässä 2021 talousarviossa vuosikate tavoite oli 5 385 856 euroa ja valtuuston hyväksymän muutetun talousarvion jälkeen 4 404 856 euroa. Vuosikatetavoite ylittyi 1 347 609 eurolla ja vuosikatteen muodostui 5 752 465 euroa. Poistot ja arvonalentumiset olivat -6 461 962 euroa eli tilikauden tulokseksi muodostui -709 497 euroa. Ylimääräisiä poistoja kirjattiin 2 507 130 euroa.

Kokonaisuudessaan verotulot toteutuivat 108,04 %, mikä oli 1 987 634 euroa talousarviota paremmin ja 3 449 226 euroa paremmin kuin vuotta aiemmin. Kokonaisuudessaan valtionosuudet toteutuivat 99,4 %, eli 234 481 euroa alle talousarvion ja olivat 1 876 447 euroa vähemmän kuin vuotta aiemmin.

Tilikauden tulos on alijäämäinen 709 497 euroa (ed. tp. ylijäämäinen 186 172 euroa). Varausten ja kehittämisrahaston tuloutuksien, 455 074 euroa, jälkeen tilikauden alijäämä oli 254 423 tuhatta euroa.

Vuoden 2021 investointiohjelmassa varattiin talousarvion mukaan 2 890 000 euroa (brutto) investointeihin. Toteuma oli 2 746 871 euroa eli alitusta oli 143 129 euroa.

Investointiohjelman netto-osuus eli kaupungin kustannettavaksi jäävä osuus oli 2 329 089 euroa.

Verotulot ovat olleet Pudasjärvellä 3 477 euroa/asukas (ed. tp. 2 988 euroa/asukas), valtionosuuksia on saatu 5 026 euroa/asukas (ed. tp. 5 200 euroa/asukas). Kaupungin tuloista valtionosuudet ovat 50 %, verotulot 35 %, myyntituotot 5 %, vuokratuotot 5 % ja muut 5 %.

Kunnan lainat ovat kokonaisuudessaan 36,1 milj. euroa (v. 2020 yht. 36,6 milj. euroa). Kunnan lainamäärä on 4 698 euroa/asukas (ed. tp. 4 704 euroa/asukas).

Kassan riittävyys oli 61 pv (54 pv v. 2020).

Kaupungin leasing- ja kiinteistöpalveluvastuut rakennuksista (Hirsikampus ja Hirsikartano, Hyvänolonkeskus) ovat 81,6 milj. euroa (78,7 milj. euroa). Lisäksi sopimuksissa on jäännösarvot, jotka on mainittu liitetiedoissa.

Lainat ja vuokravastuut tunnusluku on 81,3 milj. euroa (86,1 milj. euroa).

Kaupungin omavaraisuusaste on 54,3 % (53,7 %). Konsernin omavaraisuusaste on 34,3 % (36,0 %).

Tilinpäätöksessä 2021 edellisten tilikausien ylijäämä on yhteensä 3 038 tuhatta euroa. Tilikauden 2021 tuloksen lisäämisen jälkeen ylijäämiä on 2 784 tuhatta euroa.

Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan tiukkaa talouskuria on välttämätöntä jatkaa edelleen.

Kuntakonserni

Konsernijohto vastaa konserniyhteisöjen ohjauksesta sekä yhteisöjen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisen ja tuloksellisuuden valvonnasta. Kuntakonsernien selonteko esitetään kuntakonsernin toimintaa ja taloutta koskevassa osiossa. Kuntakonsernin yhtiöt määrittelevät ja luokittelevat omat riskinsä sekä raportoivat niistä kaupungille vuosittain tilinpäätöksen yhteydessä.

Kaupunginvaltuusto asetti vuoden 2021 talousarviossa kaupungin konserniin kuuluville tytäryhteisöille toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet.

Konserniohje on käsitelty valtuustossa 7.9.2017.

Tytäryhteisöjen toimitusjohtajat ovat raportoineet tavoitteiden toteutumisesta talouden osavuosisikatsauksissa ja tilinpäätöksessä.

Kaupungin takaussitoumukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta 25,3 milj. euroa (ed. tp. 23,1 milj. euroa).

Konsernitilinpäätös on ylijäämäinen 207 tuhatta euroa (v. 2020 ylijäämäinen 659 tuhatta euroa). Edellisten vuosien kertynyt ylijäämä on 4 683 tuhatta euroa. Konsernin lainakannan muutokset ovat nettona 6,5 milj. euroa. Kassan riittävyys konsernitasolla on noin 57 päivää (55 päivää v. 2020).

Konsernin lainat ovat kokonaisuudessaan 81,7 milj. euroa (75,2 milj. euroa). Konsernin lainamäärä on 10 651 euroa/asukas (ed. tp. 9 668 euroa/asukas).

Pudasjärven kaupunki kuuluu kolmeen kuntayhtymään; Pohjois-Pohjanmaan Liitto (2,49 %), Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä (2,97 %) ja Oulunkaaren kuntayhtymä (31,73 %).

Kuntakonserniin kuuluvat

Pudasjärven Vuokratalot Oy, joka on 100 % kaupungin omistama

- omistaa 405 asuinhuoneistoa,
- taloustilanne on ylijäämäinen 93 323 euroa (-183 439 € vuonna 2020)
- lainakanta on 17 299 570 euroa (lisäystä noin 3,3 milj. vuoteen 2020)
- vuokrausaste on 96,0 %
- strategiset tavoitteet on saavutettu muilta osin, paitsi kehitysvammaisten palvelukodin valmistuminen toteutunee 2023
- Hirsihovi on valmistunut

Asukastytyväisyyskysely on toteutettu

Vuokratalot Oy on osaltaan edistänyt hirsirakentamista ja sen markkinointia

Kiinteistö Oy Pudasjärven Hirsikunnas 100 % kaupungin omistama

- pääasiassa toimistotiloja
- talouden toteuma + 49 525 €
- strategiset tavoitteet ovat toteutuneet

Pudasjärven Lämpö Oy, 100 % kaupungin omistama

- talous on 77 527 euroa tappiolla
- polttoaineiden hintojen, sähkön energia- ja siirtohintojen noususta johtuen käyttökulut ylittivät budjetoidun
- strategiset tavoitteet on saavutettu

Pudasjärven Kehitys Oy, 100 % kaupungin omistama

- tilikauden tulos on positiivinen, noin 3768 euroa
- vuoden lopussa 3,6 työntekijää
- yrittäjiltä saadun palautteen mukaan toiminut aktiivisesti
- yrityskontakteja on ollut 259 kpl
- Kehitys on ollut mukana viiden yrityksen sijoittumisessa Pudasjärvelle

- vuoden 2021 aikana on toteutettu 36 koulutusta ja infoa
- KORONA- avustukset ovat työllistäneet vuonna 2021 todella paljon

Pudasjärven Kyläverkot Oy, 100 % kaupungin omistama

- tulot muodostuvat Kairan Kuitu Oy:stä tulevista käyttömaksuista
- liikevaihto kasvanut ja tulos 46 827 € plussalla
- lainakanta on hieman pienentynyt

Kairan Kuitu Oy, Pudasjärven kaupunki omistaa 65 %

- liikevaihto kasvanut hieman, tulos 11 776 € plussalla
- haasteena verkon käyttöasteen ja korkokannan kehitys
- strategisissa tavoitteissa kustannustehokkuuden hakeminen on työn alla
- toiminnan tehostaminen on myös työn alla

Kiinteistö Oy Pudasjärven Teurastamo, 57 % kaupungin osuus

- talous on miinuksella 12 670 €
- vaatii toimenpiteitä käyttöasteen lisäämiseksi

Kiinteistö Oy Pudasjärven Harjus, 63,55 % kaupungin osuus

- talous +/-0
- kiinteistön ja rakennuksen kunnostaminen toteutettu suunnitelman mukaan

Lisäksi konserniin kuuluvat As Oy Pudasjärven Tamlanderinpuisto (62,5 %), As Oy Syöte (82,72 %), As Oy Kuusitie 12 (66,72 %).

Osakkuusyhteisöt, joissa Pudasjärvellä osuus: Tunturi Travel Oy (40 %), Oulunkaaren työterveys oy (36,73 %), Pudasjärven vuokratilat Oy/as Oy Lakarinkuusikko (41,50 %), Kiinteistö Oy Pudasjärven Hirsikunnas as Oy Pudasjärven Jokilehto (36,84 %).

Konserniohjaus tapahtuu käytännössä luottamushenkilöedustajien toimesta ja kaupunginhallituksen johdolla. Tarkastuslautakunta kehottaa selvittämään Tunturi Travelin tilan ja tarvittaessa lakkauttamaan sen.

Tarkastuslautakunta toteaa, että valtuuston hyväksymässä talousarviossa konsernille asetetut tavoitteet: velkaantumisesta tilinpäätöksessä 10 651 €/as. (tavoite alle 6 500 €), omavaraisuusasteesta 34 % (tav. yli 45 %), vuosikate poistoista 92,6 % (tav. yli 100 %) ja suhteellisesta velkaantuneisuudesta 77,1 % (tav. alle 65 %) eivät ole toteutuneet.

Tarkastuslautakunta huomauttaa, että tarkasteltaessa konsernin tulosta kokonaisuudessaan tulee yhtiöiden toimintaa ja taloudenpitoa terävöittää. Samoin kaupungin luottamushenkilöiden roolia yhtiöiden hallituksissa tulee täsmentää. Yhtiön hallituksen jäsenen tehtävänä on edustaa yhtiön etua. Tämän takia on

syytä jatkaa keskustelua kaupunginhallituksen jäsenen sopivuudesta toimia jäsenenä konserniyhtiön hallituksessa. Esimerkkinä mainittakoon isojen kaupunkien tekemät ratkaisut.

5. RISKIENHALLINTA JA SISÄINEN- SEKÄ KONSERNIVALVONTA

Kuntalaki velvoittaa kunnan järjestämään kunnan ja kuntakonsernin sisäisen valvonnan, riskienhallinnan ja konsernivalvonnan sekä raportoimaan niiden tuloksellisuudesta. Pudasjärven kaupungin ja kuntakonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet ja ohjeistus on hyväksytty valtuustossa ja kaupunginhallituksessa v. 2014.

Toiminta-alueet raportoivat merkittävistä riskeistään ja riskien hallinnan kehittämisestä osana väliraportointia ja tilinpäätöstä. Kuntakonsernin yhtiöt määrittelevät ja luokittelevat omat riskinsä sekä raportoivat niistä kaupungille vuosittain tilinpäätöksen yhteydessä.

Sisäisen valvonnan järjestäminen perustuu ohjeistukseen ja läpi organisaation toteutuvaan systemaattiseen riskien hallintaan, jolloin katetaan olennaisimmat toimintaan ja talouteen liittyvät erilaiset riskit. Sisäisen valvonnan asianmukaisuuden ja riittävyyden arviointeja suoritetaan, mutta ne eivät ole vielä systemaattisia ja vaativat kehittämistä. Sisäisen valvonnan ohjetta ja toimintatapoja koskeva päivitys on tarkoitus uusida vuoden 2022 aikana.

Tarkastuslautakunnan tiedossa ei ole keskeneräisiä riita-asioita, joilla olisi olennaista vaikutusta tilinpäätökseen.

6. HENKILÖSTÖ

Henkilöstökulut olivat 2021 tilinpäätöksessä 16 724 290 euroa (vuonna 2020 toteuma oli 15 927 966 euroa).

31.12.2021 henkilöstöä on ollut yhteensä 391 (vuonna 2020 400), joista vakinaisia 63,9 %, määräaikaisia 34 % ja työllistettyjä 2 %. Henkilöstösuunnittelun kannalta olisi tärkeää varautua työvoiman poistumaan. Pudasjärven kaupungin koko henkilökunnan keski-ikä vuonna 2021 oli 46 vuotta. Vakinaisen henkilöstön keski-ikä oli 48 vuotta.

Kaupungin palveluksesta on arvion mukaan jäämässä eläkkeelle vuosien 2022–2032 aikana yhteensä 99 henkilöä, joista sivistys- ja hyvinvointitoimesta 70 henkilöä.

Henkilöstön koulutukseen käytettiin tilinpäätöstietojen mukaan 2021 vuonna 96,2 % varatusta 65 650 euron määrärahasta. Luku ei sisällä kaikkea koulutukseen käytettyjä kustannuksia, koska muita oheiskuluja (matkat, ateriat ym.)

ei aina ole kirjattu koulutuskustannuksiin. Luvussa ei näy sisäisen koulutuksen kustannukset.

Toimialoilla käydään säännölliset kehityskeskustelut, jotka toteutuivat 72,4 %. Kaupungissa on käytössä yhteinen kehityskeskustelulomake ja KuntaHR-järjestelmä, jonne kehityskeskustelut tallentuvat. KuntaHR-järjestelmä on muutettu Populus-järjestelmäksi vuodenvaihteessa 31.12.2021. Hallintotoimissa prosentit ovat 81,2. Sivistystoimissa kehityskeskusteluja käytiin 73,7 %, heillä on omat kehityskeskustelulomakkeet, jotka eivät näy järjestelmässä. Tekninen- ja ympäristötoimi ovat käyneet 62,5 % kehityskeskusteluja.

Työterveyshuollon kustannukset vuonna 2021 olivat 140 450 euroa. Työterveyspalvelut ostetaan Oulunkaaren työterveyshuolto Oy:ltä. Alle puolet kustannuksista syntyivät ennaltaehkäisevistä työterveyshuollon käynneistä 47 %, sairaanhoidon osuus 53 %. Sairauspoissaolot olivat v. 2021 4 638 kalenteripäivää. Keskimäärin sairauslomapäiviä suhteessa henkilömäärään vuonna 2021 oli Pudasjärvellä 11,86 pv (2020 12,78 pv), kun kunta-alalla luku oli keskimäärin 16,7 pv. Pudasjärvellä kehitys on kunta-alan lukuun verrattuna oikean suuntainen.

Lyhyet sairaspoissaolot ovat kohonneet edellisestä vuodesta, poissaolopäiviä on 701 (poissaolokertoja 394). Toisaalta 126 henkilöllä ei ole ollut yhtään sairaslomapäivää (vuonna 2020 173).

Työhyvinvoinnin kokonaisuuden muodostavat työ ja sen mielekkyys, turvallisuus, terveys ja hyvinvointi. Tarkastuslautakunta kehottaa kiinnittämään erityistä huomiota työhyvinvoinnin edistämiseen ja työntekijöiden jaksamisen tukemiseen. Työn kuormittavuus ja kiire edellyttävät lomien ja vapaan pitämistä ajallaan. Johtavien viranhaltijoiden vastuulla on niistä huolehtiminen. Liukuvan työajan avulla estetään ylityötuntien liiallinen kertyminen. Lomapalkkavelkaa jäi tilinpäätöstä rasittamaan 1,5 € (1 384 940 € v. 2020).

Varahenkilöjärjestelmässä on tapahtunut positiivista kehitystä. Kuitenkin voidaan todeta, että siinä on edelleen kehitettävää. Tarkastuslautakunta arvioi, että henkilöstön johtaminen on kehittynyt myönteisesti toimintavuoden aikana.

Kaupungissa on 391 työntekijää, joista 291 sivistys- ja hyvinvointitoimissa. Hallintotoimissa on 65, teknisessä toimessa 35 henkilöä.

Kaupungin henkilökuntaa oli vuonna 2021 virka- tai työvapaalla (22 774) kalenteripäivää, joista on vuosilomia 9 079 päivää. Koulutuspoissaoloa ei kertynyt. Koronapandemian vuoksi koulutukset korvattiin webinaareilla, jotka eivät vaadi työpaikalta fyysistä poissaoloa. Opintovapaata on käyttänyt neljä työntekijää, yhteensä 674 kalenteripäivää (2019 698 kp). Palkallista oppisopimusta käytti 2 vakinaista työntekijää, yhteensä 11 kalenteripäivää. Yhteensä palkallista oppisopimusta on käytetty 25 kalenteripäivää.

7. ARVIO EDELLISTEN ARVIOINTIKERTOMUSTEN SUOSITUSTEN TOTEUTUMISESTA

Tarkastuslautakunta on jo 2016 vuoden arviointikertomuksessa suosittanut selvittämään Hirsikampuksen tilojen käyttö- ja vuokrausmahdollisuuden koulun ulkopuolella. Tämä sisältää hinnaston ja käyttöehtojen laatimisen, yhteishenkilön nimeämisen, tilojen saatavuuden ja varausmahdollisuuden sekä mahdolliset oheispalvelut.

Tarkastuslautakunta pyytää selvitystä, miten Hirsikampuksen käyttö koulun ulkopuolisten järjestämiin tilaisuuksiin on toteutunut. Asiaan on kiinnitetty huomiota useana vuonna, mutta tilanne ei ole selkiytynyt. Iltaisin ja viikonloppuisin varauskäytännön tulee olla ”yhdenluukun periaatteella” toimiva, josta vastaa esimerkiksi asiakaspalvelu.

Valtuustoseminaareja on ollut kiitettävästi, jotta valtuutettujen on ollut mahdollisuus perehtyä ja vaikuttaa päätettäviin asioihin etukäteen.

8. MUUT HAVAINNOT

- Tarkastuslautakunnalla ei ole käytössään sopeuttamisohjelman kokonaistoimaa vuodelta 2021. Tilinpäätösasiakirjan mukaan sopeuttamisohjelman tavoitteet eivät ole kaikilta osin toteutuneet.
- Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota kehittämisrahaston runsaaseen käyttöön alijäämien kattamisessa (noin 400 000 €) alkuperäisestä käyttötarkoituksesta poiketen
- Tarkastuslautakunta kaipaa edelleen hieman laajempia sanallisia selvityksiä yli- ja alijäämistä talousarvioon nähden
- Viranhaltijoiden ja luottamushenkilöiden vastauksissa tiedusteluihin, viesteihin ja puheluihin on edelleen parannettavaa
- Sidonnaisuusilmoitukset puuttivat 5 henkilöltä ja pyydettiin hoitamaan ajan tasalle
- Verotulot toteutuivat noin 2 milj. € talousarviota paremmin (3,5milj. € paremmin kuin edellisenä vuonna). Valtionosuuksia tuli 1,9.milj. euroa vähemmän kuin edellisvuonna, mihin vaikutti 2020 saatu koronakompensaatio.
- Valiokuntien rooli on vahvistunut valmistelussa ja päätöksenteossa
- Uusi kuntastrategia on realistinen ja kannustaa kuntalaisia osallisuuteen ja ohjaa valmistelijoita ja päätöksentekijöitä työssään
- Yhteisöllisyysohjelman valmistuminen ohjaa myös osallisuuteen ja tukee kuntalaisten hyvinvointia
- Osallistuvan budjetoinnin käytön lisääntyminen on edistänyt paikallista työllisyyttä ja hyvinvointia sekä aktiivisuutta
- Useita tiedotus- ja kuulemistilaisuuksia on järjestetty ja näin on edistetty avoimuutta ja osallistumista.
- Päivitetty kiinteistöohjelma on erinomainen työkalu kiinteistöjen hallinnoinnissa ja talouden suunnittelussa (esimerkiksi kiinteistöjen alaskirjaukset)
- Rimminkankaan alaskirjaus 2,5 milj. € pystyttiin toteuttamaan

9. YHTEENVETO/KOKONAISARVIO

Toiminnalliset tavoitteet on tilikaudella olennaisilta osin saavutettu.

Tilikauden alijäämäksi muodostui 709 497 €, varausten ja kehittämisrahaston tulouksien, 455 074 €, jälkeen tilikauden alijäämä oli 254 423 €. Vuosikatteeksi muodostui 5,7 milj. €. Verotuloja kertyi 3,5 milj. euroa enemmän kuin edellisenä vuotena ja valtionosuuksia 1,9 milj. euroa edellistä vuotta vähemmän. Toimintakulut ylittivät 1,6 miljoonaa talousarvion. Suurin kasvu oli henkilöstökuluissa 1,3 milj. euroa.

Investointeihin käytettiin nettona 2,3 milj. euroa.

Kertomusvuoden taloudellinen tulos oli kiinteistöjen alaskirjausten vuoksi tappiollinen. Kumulatiivinen ylijäämä on enää 2,8 milj. euroa, mikä edellyttää tiukkaa taloudenpitoa tulevina vuosina.

Tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen pohjalta tarkastuslautakunta edellyttää kaupunginhallitukselta sekä johtavilta virkamiehiltä edelleen tarkkuutta ja huolellisuutta erityisesti talousasioiden seurannassa ja kaikessa toiminnassa sekä ajantasaista raportointia valtuustolle.

10. TULEVAISUUDEN NÄKYMÄT

Kaupungin välttämättömät kiinteistöinvestoinnit ovat valmistuneet. Peruspalveluiden toimintaympäristöt ovat toimivat ja ajanmukaiset. Jatkossa voidaan keskittyä toimintojen kehittämiseen.

Ylijäämää on kaupungin taseessa vain 2,8 milj. euroa, hyvinvointialueeseen siirtymisen ja monet globaalit epävarmuustekijät vaikeuttavat talouden suunnittelua. Talouden tasapainottamisohjelman merkityksen ja seurannan tärkeys korostuvat entisestään. Investointeja pitää harkita tarkoin tai siirtää taloudellisesti parempaan ajankohtaan.

Hyvät tietoliikenneyhteydet tukevat monipaikkaisuutta koko kaupungin alueella. Asumisen markkinointia tulisi tehostaa etenkin Pudasjärvellä työssä kävijöille ja vapaa-ajanasukkaille. Tyhjillään olevien asuntojen ja saatavilla olevien tonttien kartoittaminen, myös taajaman ulkopuolella, mahdollistaa kokonaiskuvan asumismahdollisuuksista paikkakunnalle muuttaville.

Hirsipääkaupungin ja Syötteen alueen positiiviset imagohyödyt tuovat Pudasjärvelle veto- ja pitovoimaa sekä työpaikkoja ja elinvoimaa. Tämä mahdollistaa koko kaupungin kehittymisen. Pudasjärvi on julkisen hirsirakentamisen edelläkävijä ja kulttuuriperinteen vaalija.

Tarkastuslautakunta näkee, että Pudasjärvellä on kaikki edellytykset hyvään elämään luonnon, työllisyyden, koulutuksen, yhteisöllisyyden sekä toimeliaisuuden keinoin.

11. TARKASTUSLAUTAKUNNAN ESITYKSET VALTUUSTOLLE

Valtuusto valvoo talouden tasapainottamisohjelman noudattamista ja edellyttää säännöllistä raportointia hallintokunnilta.

Tarkastuslautakunta kiittää lämpimästi henkilökuntaa ja luottamushenkilöitä hyvästä yhteistyöstä haastavissa olosuhteissa.

Pudasjärvellä 9. päivänä kesäkuuta 2022

Juha Heikkilä
puheenjohtaja

Jouni Vengasaho
varapuheenjohtaja

Katri Virtanen

Tuula Kuukasjärvi

Urpo Paavola

Sirkka Pankinaho